ISSN : 2278-9243

कविता-रती

वर्ष (अंक क्रमांक) : ३७ वे: अंक (संख्या) २ रा

अंक २०२२

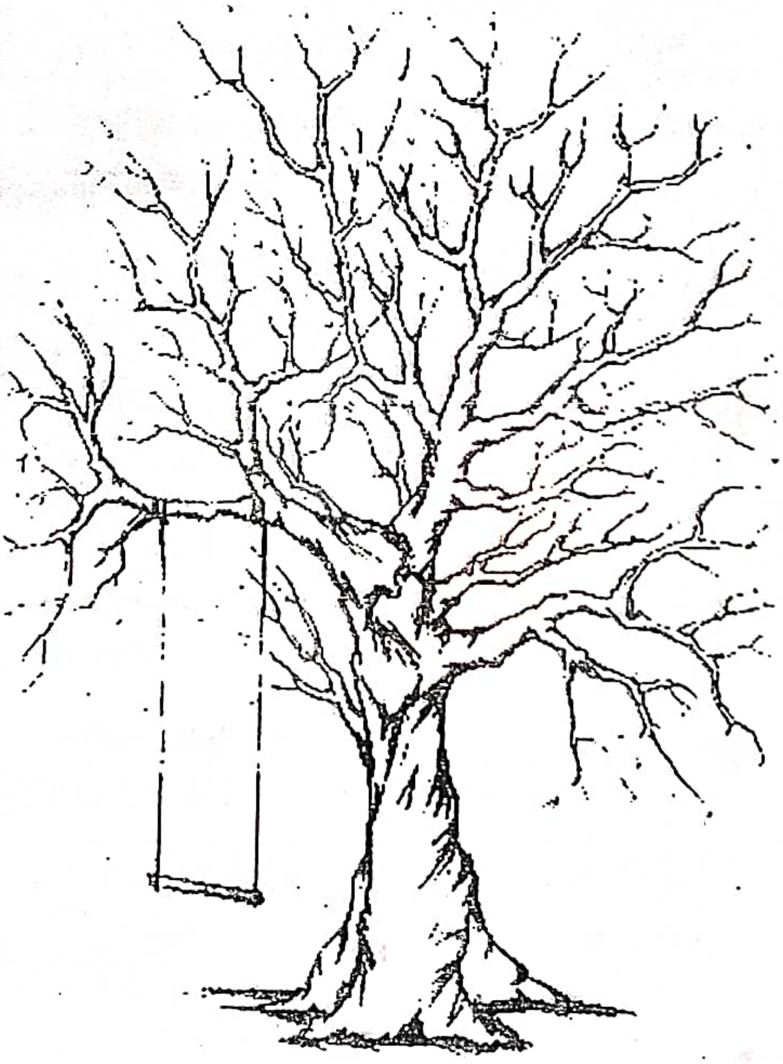

४७	वर्षावास, भिक्खु संघ व दानादि कर्म	प्रा. भिमादेवी महादेव डांगे प्रा. डॉ. स्निग्धा राजेश कांबळे	२९८-३०७
४८	दलित स्त्री चळवळीच्या शिलेदार श्रीमती शांताबाई सरोद	प्रा. डॉ. मंजुषा धापुडकर	३०८-३१०
४९	१९४२ ची चले जाव चळवळ व पहिला झेंडा वंदन (नागपूर संदर्भात)	प्रा. डॉ. श्रीकांत म. सोनटक्के	३११-३१६
५०	लातूर जिल्हापरिषदेतील ओबीसींचा राजकीय विकास व आधुनिकीकरणाचे विश्लेषण (१९९२–२०१२)	डॉ. राहूल बावगे डॉ. असीम खापरे	३१७-३२१
५१	कोरोना विषाणूचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवर होणारा परिणाम	डॉ. राजेश सं. बहूरुपी	३२२-३२६
५२	वैश्विक स्त्रीवादाचे स्वरूप, भूमिका व वाटचाल	प्रा. डॉ. सुधाकर सीताराम चौधरी	३२७-३३१
५३	भारतीय दुग्ध उद्योगाची कामगिरी	महाजन संजय बाबुराव	३३२-३४२
५४	महाराष्ट्रातील कृषी विषयक विकासात वसंतराव नाईक यांचे योगदान	सतीश बं. राठोड	३४३-३४७
५५	स्त्रिया, दलित व आदिवासींचे राष्ट्र उभारणीचे कार्य	डॉ. विजया जि. राऊत	३४८-३५५

ISSN : 2278-9243
(UGC-CARE Group-I Journal)

कोरोना विषाणूचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवर होणारा परिणाम

डॉ. राजेश सं. बहूरुपी
भिवापूर महाविद्यालय भिवापूर

प्रस्तावना :-

करोना आल्या नंतर जगातील मोठमोठया देशाने त्याचे अनेक दुषपरिणाम वेगवेगळया देंशामध्ये त्यामधला एक परिणाम म्हणेजे बेरोजगारी होय . संपुर्ण जगामध्ये बेरोजगारी निर्नाण झालेली आहे वृहान व गरीब देशान मध्ये याचा परिणाम मोठयाप्रमाणात झालेला आहे. चीन मधील वुहान या राज्यातुन हा विषाणू संपूर्ण जगात पसरलेला आहे.हा विषाणू घोरपड या पक्ष्यापासून निर्मान झालेला आहे असे म्हणतात. या वायरस ने संपूंण जगात थयमान माडलेल आहे. हा विषाणू अत्यंत घातक असल्यमुळे . तो एका व्यक्तीकडून दुस–या व्यक्तीकडे पसरत जातो. त्यामुळे संपुर्ण जग घाबरलेल आहेत. बलाढय शक्तीमान अमेरिका या देशाने देखील आपले हात टेकलेले आहे. सुपुर्ण जग घरी बरालेल दिसते या वर एक उपाय आणि तो म्हणजे सोशल डिस्टन हो एकमव उपाय आहे परंतु सर्वच देशांना हा उपाय परवडणारा नसतो. कारण यामुळे मोठयाप्रमणात अर्थव्यवस्थेचे नुकसान होते. संपुर्ण जगाची अर्थवयवस्था विस्कळीत झालेली आहे. चीन मधून सुरु होऊन अमेरिके मोठयाप्रमाणात पसरलेला आहे. त्याच प्रकारे आल्या देशाची अर्थव्यवस्था विस्कळीत झालेली होतांना दिसून येत आहे. दुसरा उपाय म्हणजे जास्तीत लोकांनी वॅक्सीन घेणे अत्यंत आवश्यक आहे. वॅनक्सीनुळे पुष्कळ लोंकाचे प्राण वाचलेले आहे. करोनाचा जगातील सर्वक्षत्रावर परिणाम झालेला आहे. या सर्वात जास्त परिणाम औदयोगिक क्षेत्रावर देखील होतांना दिसून येतो. या मुळे भारतातील उदयोग पुर्णपणे बंद होतांना दिसून येत आहे. त्याच प्रकारे कृषी क्षेत्र बांधकाम क्षेत्र मानोरजंन क्षेत्र वाहतुक क्षेत्र तसेच शैक्षणिक क्षेत्र या वर देखील परिणाम झालेला आहे.या सर्व क्षेत्रामुळे देशाचा अर्थव्यस्थेवर मोठयाप्रमाणात परिणाम झालेला आहे. आपल्या देशाची अर्थव्यवस्था पुर्णपणे विस्कळीत झालेली आहते. चीन नंतर जवळपास 200 देशांना कोरोनाचा विळखा बसलेला आहे. सर्व जगाची 53 टक्के अर्थव्यवस्था विस्कळीत झालेली आहेत.

या कोरोणा विषाणूमुळे समाजातील लोंकाचे राहानी मान बदलून गेलेल आहे .भारतीय अर्थव्यवस्था देखील मोठया प्रमाणात परिणाम झाला आहे. मागील दोन वर्षापासून अर्थव्यवस्था विस्कळीत झालेली आहे.

कोरोना व्हायरस अर्थ

कोरोना या विशाणूच नाव पुढील कारणांने ठेवण्यात आले कोरोना शब्द हा लॅटीन भाषेतील आला असून त्याचा अर्थ मुकूट असा होतो. करोना विशाणूला सुक्ष्मदर्शिकेने पाहाल्यास त्याची रचना मुकूटा सारखी असते.त्यामुळे या विशाणूला कोरोना विशाणू असे म्हणतात. कोरोनाची जगात महारोगाची स्थिती निर्माण झल्यामुळे जागतिक आरोग्य संघटनेने काविड 19 (Covid .19. असे नाव दिलेले आहे. Co चा अर्थ कोरोना व्हायरस तर vi चा अर्थ व्हायरसं तसेच D चा अर्थ आजार असा होतो व तो 2019 मध्ये चीन मध्ये दिसून आल्यामुळे त्याला 19 असे म्हणतात. करोना व्हायरस आपले रुप प्रत्येक वेळेस बदलवित असतो. अणि तो दिवसेन दिवस अधिक घातक होत चालेला आहे.

ISSN : 2278-9243
(UGC-CARE Group-I Journal)

कोरोना विषाणूचा रोजगारावर परिणाम

करोना विषानुमळे संपूणे जग हादतलेल आहे. दोन होऊन देखील अर्थव्यवस्था पटरीवर आलेली नाही.करोना विषानुचा अनेक क्षेत्रावर परिणाम झालेला आहे त्यापैकी बेरोज़गारी यावर मोठया प्रमाणात परिणाम झालेला आहे. देषांन मध्ये बेरोजगारी मोठयाप्रमाणात वाढलेली आहे व बेरोजगारीचा परिणारम् गुन्हेगारी वर झालेला आहे. गुन्हेगारी मोठयाप्रमाणात वाढलेली आहे. 2020 साली विकास दर 5.3 टक्क अपेक्षीत होता पंरतु करोनामुळे तो 2.5 टक्के पंर्यत राहाला. 2020 21 मध्ये अंदाजे 5 लाख कोटीचे नुसान अर्थव्यवस्थेला झाले होते. व त्याचा परिणाम उदयोंग धंदयावर व बेरोजगारीवर झाला .

मोठ मोठया बॅंका व रेटींग कंपण्यांनी बेरोगारी संबधी अनुमान केले आहे की मोठया प्रमाणात भारतात बेरोजगारी निर्माण होण्याची शक्यता आहेत करोना मुळे आपल्या देशात मोठयाप्रमाणात मंदी परिस्थीती निर्माण होऊ शकते. लॉकडाऊन जस जस वाढत जाईल तस तशी भारतीय अर्थव्यवस्था विस्कळीत होत जाईल. आणि मंदी मध्ये मोठया प्रमाणात बेरोजगारी वाढत जाते.जस जशी मांगणी कमी होत जाते तसतसे उदयोजग कांमगारांना कमी करीत जातात. व त्यामुळे लोकांन कडे पैसा कमी होतो व त्यामुळे खरेदी कमी होऊन मंदी वाढत जाते. देशामध्ये ऑनलाईन व्यवहाराचे प्रमाण दिवसेन दिवस वाढत आहे त्याचा देखील दशाचा बेरोजगारीवर होत आहे.

करोना विषाणूने 130 काटी लोंकसंख्या असलेल्या दशाला मागील 40 दिवसापसून घरात वसून ठवलेले आहे. भारतातील सर्व आथिक व्यवहार विस्कळीत झालेले आहे व त्याचा परिणाम देशाच्या अर्थव्यवस्थेवर मोठयाप्रमाणात होतांना दिसून येत आहे.म्हणून असे म्हटले जात आहे की कोरोनांनी कमी लोक मरतील त्यापेक्षा जास्त लोक उपासमारीन मारले जाईल याही गोष्टींचा विचार करणे आवश्यक आहे. त्यामुळे कही ठिकांनी लॉकडाऊन उठविला जात आहे.

नॅश्नल हाकर्स फेडरेशन नुसार 4 काटी हातगाडी वाल्यांन पैकी 95 टक्के हातगाडी वाले घरी बसलेले आहे. फक्त जिवनावश्यक वंस्तुचीच विक्री होतांना दिसून येते.8 हजार काटी रुपयाचे दैनिक व्यवहार होणारी भारतीय अर्थव्यवस्था विस्कळीत झालेली आहे.

फेडरेशन ऑफ इंडियन चैबर्स ऑफ कॉमर्स नुसार भारतीय अर्थव्यवस्थेला दररोज 40000 कोटीचे नुकसान होत आहे. हिच परिस्थिती राहाली तर एप्रिल ते संप्टेंबर या कालावधीत 4 काटी लोक बेरोजगार होण्याची श शक्यता आहे.

कोरोनाचे अथिक परिणाम

संपूर्ण जगामध्ये मागील चार महिण्यापासून संपूर्ण जगाची अर्थव्यवस्था विस्कळीत जालेली आहे. त्याच परिणाम आपल्या देषावर देखील होतांना दिसून येतो. कोरोनाचे जगावर अथिक परिणाम अत्यंत भिशन आहे. जगामध्ये पुरवठा करण्यामध्ये चीनचा मोठा वाटा आहे.कच्चा मालाचा बाबतीत चीन एशिया मध्ये सर्वात माठा आहे. ॲपलची 50टक्के उत्पादने चीन मध्ये तयार होतात तसेच मॅक्रोसॉप्टीची उत्पादन चीन मध्ये तयार होतात त्यामुळे अमेरिका देखील हादरलेला आहे.कोरोना आल्यानंतर चीन च्या 70000 कंपन्या बंद पडलेल्या आहे.याचा आपल्या अर्थव्यवस्थेवर मोठया प्रमांणात होणार आहे. हि अत्यंत चिंतेची बाब आहे.

ISSN : 2278-9243
(UGC-CARE Group-I Journal)

करोनामुळे महागाई वाढण्याची षक्यता आहे.

भारत व चीन चा व्यापार हा 100 अब्ज डॉलरचा आहे.ॲटिबॉयोटिंक चीन कडून अयात केली जाते. त्यामुळे औशधांचा किंमती वाढतील . भारताने 3 ते 4 टक्के महागाई नियत्रणात ठेवलेली आहे. चीनकडून वस्तु येणे बंद झाल्या तर महागाई मोठयाप्रमाणात वाढण्याची षक्यता आहे. करण उत्पादकांची तेवढी क्षमता नाही.

भारतीयशेतीवर करोनाचा आथ्रिक परिणाम

सध्याची परिस्थीती तेवढी चिंताजनक नव्हती परतु लॉकडाऊन एका महिण्यापेक्षा जास्त वाढल्याने चिंतेंची बाब निर्माण झालेली आहे. पुरवठा साखळी विस्ळीत झाल्यामुळे जिवानावश्यक वस्तुचा किंमती वाढत जाते आहे. एकून वरवर पाहाता परिस्थीती सामाण्या वाटत असली तरीही पुरवठा साखळी अणि शेतीतील कामकाज सुरळीत करणे आवश्यक आहे नाही तर जिवनाश्यक वस्तुचा किंमती वाढत जाईल. तसेच वाहतुक व्यवस्था विस्कळीत असल्यामुळे शेतमालाचे मोठयाप्रमाणात नुकसान होत आहे. दुसरे म्हणजे या अडथळयामुळे शेतमालाचा किंमती खाली आल्या आहे डमाटर 2 रु. किला नी विकले जात आहे. मागणी घटल्यामहे द्राक्ष उत्पादकांना 1100 कोटी रु. चे नुकसान सहन करावे लागत आहे. पंजाब मध्ये 15रु किलो विकला जाणारा भाजीपाला 1रु विकला जात आहे. अशी देखील परिस्थीती निमाण झालेली आहे. दिल्ली मध्ये बॉयलर कोबंडीची किंमत 55 रु. किलो वरुन 11 रु. किलो झालेली आहे. तामीळनाडुमध्ये अंडयाचे दर 4रु प्रती अंडयावरुन 1.95 रु प्रती अंडया पंरत घसरलेले आहे. लॉकडाऊन चा काळ जसजसा वाढत जाईल त्याच प्रकारे वस्तुंचा किंमती वाढण्याची षक्यता आहे. पंरतु याचा फायदा षेतक–याला होतांना दिसून येत नाही.

आणि तिसरे बाब म्हणजे बरेच कामगार आपल्या राज्यात पलायन करतांना दिसून येतात. त्यामुळ षेतमजूर मिळणे कठिन झालेले आहे. त्यामुळे शेतातील माल शेतातच खराब होतांना दिसून येत आहे. त्याच प्रकारे पशुधन आहारातील कमतरता अणि त्याची उपलब्धता पशुसंवधन घटकामध्ये उत्पादन खर्च वाढवित आहे.यामुळे शेतीतील अनेक प्राणि मरण पावत आहे. शेतकरी या कारणामुळे अत्यंत कमी किंमतीत त्याची विकी करीत आहे. सरकारचा योजनेमुळे शेतक–याला काही प्रमाणात दिलासा मीळालेला आहे. 20 लाख कोटीचा सरकारचा घोशनेमध्ये या मध्ये शेतक–यांसाठी 30000 कोटीची मदत नार्बड मार्फत मदत केली जात आहे.

भारतीय कापूस उदयोगावर परिणाम

चीन मधील कोरोना विशाणूवने थैमान घातलेले आहे. त्याचा परिणीय भारतील कापूस उदयोगावर होतांना दिसून येतो. निर्यात कमी झाल्यामुळे या व्यवसयात मंदी निर्माण झालेली आहे. चीन बांगलादेश व पाकीस्तान या देशात कापसची निर्यात होते.कोरोना विशाणूमूळे निर्यात घटलेली आहे. भारतातील कापूस उदयोगाला अथ्रिकनुकसान होत आहे.

कोरोना विषाणूचा कापड उदयोगांवर होणारा परिणाम

भारत आणि चीन हे देश कापड उदयोगाकरीता मोठे देश्ज म्हणून ओळखले जातात. भारतामध्ये कापड उदयोगाकरीता लागणारे कापड उदयोग यंत्राचे भाग चीन मधून अयात केले जातात. कोरोना विशाणूमूळे या कापड उदयोगातील लागणारे यंत्राचे सुटे पार्ट आयात होणे बंद झालेले आहे. त्याचा परिणाम कापड उदयोगावर

ISSN : 2278-9243
(UGC-CARE Group-I Journal)

होतांना दिसून येतो. त्याच प्रकारे कापड उदयोगाकरीता लागणारे रसासन देखील चीन मधून आयात केले जाते. ते वेळेवर मिळाले नाही तर त्याचा परिणाम कापड उदयोगावर होईल.

यंत्रांवर विणलेल्या कापडावर प्रकीया झाली नाही तर पुढील सर्व प्रक्रीया विस्कळीत होइल व त्याचा परिणाम कापड उत्पादनावर होइल व कापडाची निर्यात होणार नाही.त्याच प्रकारे चीन मध्ये आयात होणा–या वस्तुंचा पुरवठा थाबल्यास त्याचा परिणाम उदयोगावर झाल्याषिवाय राहाणार नाही.

चीनमधून आलेल्या विशाणूचा परिणाम सध्यातरी कापड उदयोगावर जाणवत नसला तरीही अषीच परिस्थीती राहाली तर त्याचा परिणाम मोठयाप्रणात दिसून येइल.

कापसाचा दरात घट होण्याची षक्यता

चीनमधून बांगलादेशामार्फत मोठयाप्रमाणात कापडाची आयात केली जाते.ती बंद होइल. भारतातुन केली जाणारी सुत आणि कापसाची निर्यात धाबविली जाइल. त्यामुळे कापसाचा आणि सुताचा दरात घट होइल.

हीरे व्यवसायावर परिणाम

चीन मधील कोरोना विशाणूचा परिणाम हीरे व्यापारावर देखील मोठयाप्रमाणात दिसून येतो. कोरोना विशाणू मुळे सुरत मधील हीरे व्यवसायाला 8000 कोटीचे नुकसान होण्याची षक्यता आहे.करण पुढील दोन महिने हॉककॉग मध्ये केली जाणारी निर्यात बंद राहू षकते.कारण मार्च पर्यत तिथे आयातीचे व इतर व्यवहार बंद केलेले आहे .

कोरोनामुळे सुपूंर्ण अर्थव्यवस्था धोक्यात आहे.

चीनमधून आलेल्या कोरोना विशाणामूळे भारतीस अर्थव्यवस्थेवर गंभीर परिणाम जाणवत आहे. व ही परिस्थीत अजून कीती दिवस राहील सांगता येत नाही. सुरवातीला भारतीय अर्थव्यवस्था चांगली होती पंरतु 2020सुरवाती पासून या अर्थव्यवस्थेला सुंरगा लागलेल आहे. वरील सर्व गोष्टी लक्षात घेता

कोरोना विशाणूचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवर मोठयाप्रमाणात परिणाम होतांना दिसून येतो.

सामाजिक व आथिक व्यवस्थेवर उपाय

- प्रत्येक व्यक्तीने बाहेर जातांना तोडाला मास्क व हॅडग्लाज लावणे गरजेचे आहे.
- सामाजातील लोकांनी एकमेका पासून जवळपास जास्तीत 6 फूंट अंतर ठावेणे आवश्यक आहे.
- करोना हो विशाणू काही लवकर संपणारा विशाणू नाही. योंगय उपाय योजना करुन काही प्रमाणात आाथिक व्यवहार सुरु करणे आवष्यक आहे
- जास्ती जास्त कोरोना हॉस्पीटल व करोना विशाणू तपासण्याची व्यवस्था करणे आवशयक आहे.
- उदयोगांना चालना मिळण्यासाठी उदयोग धंदयांना जिंवत करण्यासाठी सरकारणे मदत करणे आवशयक आहे.
- कोरोना विशाणुची साखळी तोळण्याकरीता लॉकडाऊन करणे आवशयक आहे.
- वळोवेळे सेनीटाईजर किंवा हॅडवॉष नी हात साफ करणे आवष्यक आहे.

ISSN : 2278-9243
(UGC-CARE Group-I Journal)

- सरकारणी उदयोगाना विन व्याजी किंवा कमी दराने कर्ज उपलब्ध करुन देणे आवष्यक आहे.
- सरकारनी आजारी उदयोगांना पुन्हा सुरु करणे गरजेचे आहे.
- जास्ती जास्त विदेषी कंपण्या आपल्या देषात आणने आवष्यक आहे.
- नविन व्यवसायकांना उदयोधदयासाठी प्रात्साहीत करणे आवष्यक आहे.
- सरकारनी उदयोगांना वेगवेळया पॅकेजची घोषना करणे गरजेचे आहे.

संदर्भ

1. न्यूज पेपर
   - लोकमत
   - सकाळ
   - नवभारत
   - तरुन भारत इ.
2. मसिके
3. साप्ताहीके
4. इंटरनेट